

"Ni lyssnar färdigt"

Den evangelietexten är något att bita i! Den börjar med att många sa om Jesus: "Det är outhärdligt, det han säger. Vem står ut med att höra på honom?" Ja, så sa de då om Jesus: "Det är outhärdligt, det han säger. Vem står ut med att höra på honom?"

Och nej, så säger de inte om kyrkan idag. I alla fall inte i Danmark-Funbo. Där säger de istället: "Så bra att ni finns. Det ni gör är så viktigt. Vi vill samverka mera!" Det har vi under visitationsdagarna den här veckan hört många gånger och i många variationer "Så bra att ni finns. Det ni gör är så viktigt. Vi vill samverka mera!" Raka motsatsen alltså till det som Jesus fick höra. Betyder det att ert arbete är för lite Jesus-lik? För allmänmänskligt och för lite tydlig Jesus-profil? Jag återkommer till den frågan.

Först måste jag få berätta lite om det som fyllt visitationens tre intensiva dagar. "Vilka vägar bär till framtiden?" Den frågan var visitationens tema. I bakhuvudet hade vi profeten Jeremias ord (29:11): "Jag vet vilka avsikter jag har med er, säger Herren: välgång, inte olycka. Jag ska ge er en framtid och ett hopp."

Vi började visitationsresan på en plats där dessa ord motsägs hela tiden: på utreseboendet i Åby. Många av dem som passerar där ser sin framtid och sitt hopp krossade. Hur kan den barnfamilj som väntat fem år på beslut på sin asylansökan, där ett av barnen har gått från årskurs 1 till 6 i svensk skola, och som sedan blir utvisad "hem" tro på välgång och inte olycka, på en framtid och ett hopp?

Efter att ha hört många sådana berättelser är det lätt att reagera som människorna i evangelieberättelsen: "Det är outhärdligt. Vem står ut med att lyssna?" Kyrkan står kvar genom diakon och volontärer, genom de kläder och leksaker och den närvaro som ni tillsammans fyller Åbys Röda stuga med. "Ni lyssnar färdigt," sa migrationsverkets personal på Åby till oss. Ni står för andlighet, när vi som myndighet måste vara kalla tjänstemän för att spara pengar åt staten.

Kyrkan lyssnar färdigt på människors berättelse. Varje dag. Vi kan orka stå kvar i sårbarheten, besvikelsen, oron och rädslan, för vi vet att allt tungt vi bär har Jesus redan burit åt oss. Vi är burna, därför kan vi bära. Och därför kan vi också brottas med de svåra sakerna. Som detta att även när allt görs rätt enligt reglerna, så kan det ändå bli så fel. Och när är det rätt att vara en kugge i ett väloljat samhällsmaskineri och när är det rätt att kasta grus i just detta maskineri?

På Danmarks förskola, Uppsävjaskolan, Skogsblommans seniorboende, Stordammens skola, Sävja kulturcentrum och hos brandförsvaret: överallt fick vi samma välkomnande budskap. Det ni gör är viktigt och uppskattat. Helt klart har Danmark-Funbo församling ett gott rykte! Tillsammans har ni ett stort förtroendekapital att förvalta. En del av detta kapital har ni fått av dem som gått före er, en del har ni byggt upp själva, delvis under motstånd. Sträck på er, var glada och stolta över det.

Ni har en kyrkoherde som åtnjuter förtroende och som litar på sina medarbetare. Förtroendevalda som ser vikten av långsiktiga strategiska perspektiv och som lyckats med goda rekryteringar. En församlingsinstruktion som håller att arbeta med åtminstone några år till. En bönegemenskap som håller ihop och övervinner gränser. Där ryms de anställda proffsen, sida vid sida med dem som lärt sig be av fröken i skolan och levt med bönen under ett långt liv och med dem av oss som knappt upptäckt att den omedvetna bönen som finns i oss alla väntar på att bli förlöst och mogna genom en daglig rytme.

De existentiella frågorna – de som är kyrkans specialitet – är i själva verket allmänmänskliga frågor. Barnen i förskolan ställer dem när deras vandrande pinnar har dött. Då vill de resonera om livet och vad som händer efter döden. När marsvinet dör vill skolbarnen också prata om en död farmor. När Avici tog sitt liv ville de samtala länge om varför man inte kan vilja leva trots pengar och berömmelse. Med lärare, fritidspersonal och en forskare samtalade vi om goda sätt att bearbeta de existentiella frågorna, inte minst på religionstimman.

Forskning säger att undervisningen i religionskunskap lätt kan trar till att förmedla uppfattningen att tro är något som bara de andra har, de som är mindre moderna, rationella, vetenskapliga. Och att tro mest förknippas med det som är konstigt. Då blir det svårt för barn och unga att få tillgång till de skatter av erfarenhet och vishet som behövs för att möta livets stora frågor och avgrunder. Då blir det så mycket svårare att nå den andliga mognad som krävs – inte bara för de personliga utmaningar som livet ställer oss inför utan också för de gemensamma; och dessutom hamnar vi då i konflikt med Barnkonventionen (svensk lag sedan 1 januari) som slår fast barns rätt till andlig utveckling. Utan andligt mogna människor blir det ohyggligt svårt att möta klimatkrisen och allt den bär med sig, oron om demokratins stabilitet, hot mot tillit och trygghet i samhället oavsett om dessa hot framkallas av kriminalitet, virus eller omvälvningar på arbetsmarknaden genom digitaliseringen.

Hos brandförsvaret talade vi inte bara om det livsviktiga i ett klimatsmart brandskydd, särskilt för personer som lever ensamma. Vi talade också om hur avgörande det är för framtiden att vi är ett starkt samhälle som arbetar tillsammans vid kriser. Det är en mardröm om tilltron försvinner, såväl för brandförsvaret som för kyrkan. Och just där finns risker! Angrepp på blåljuspersonal är lika oacceptabla som underminering av förtroendet för kyrkan. Trots att de lokala kontakterna i samverkan genomgående får beröm ifrågasätts i den allmänna debatten kyrkans plats i allt från skolavslutningar till julkrubbor. Det blir liksom sektvarning kring den tro som har format strukturerna i vårt samhälle och det finns en vantro att det goda samhället klarar sig utan de kristna rötter som fått det att växa. Det kan straffa sig, för i längden går det inte att så misstro mot tro och kyrka och samtidigt kallt räkna med kyrkan som en kraft i kris- och katastrofhantering.

Men det går att vända misstro till förtroende! Det visar både församlingens erfarenhet av samverkan på Sävja kulturcentrum och berättelsen om Stordammens skola som gått från att vara en så kallad problemskola till välfungerande. Lärare och elever välkomnas varje morgon utifrån grundtanken att alla ska känna att någon väntar på just mig. Ambitioner främjas med mottot: utan önskan att vilja finns inget behov att lyckas. Och det går att lyckas, sa rektorn, även om det största motståndet ibland finns i den egna förvaltningen.

Vi har smakat öl på Linnés Sävja, firat pastagudstjänst med ett hundratal små och stora i Funbo och samtalat om hållbarhet utifrån biskopsbrevet om klimatet. Miljödiplomet som ni strax ska få ta emot ger oss en fingervisning om att ni är på god väg. Fortsätt att arbeta för den hållbarhet som bara går att uppnå i samverkan mellan det ekologiska, ekonomiska, sociala och andliga. Som en del av detta: kräv att barns rätt till andlig utveckling tas på allvar i vårt samhälle och gör det ni kan för att förverkliga den rätten.

Två frågor som kom upp på Sävja kulturcentrum vill jag dela vidare med er. Den första: Vad gör kyrkan mot ökande ungdomskriminalitet? Och den andra lät så här: Kyrkan har makt – hur använder ni denna makt, till exempel mot rasism?

Ibland löper vi en risk att vi samlar dem som ser ut som vi själva och tar hand om de "välartade" och vi kanske rentav skämmer bort dem med allt fint kyrkan kan ge, samtidigt som vi sviker de "stökiga" och misslyckas med att alla tillsammans vara en rörelse för Guds rike mitt i denna världens stökighet som ju Gud så älskade att Gud sände sin älskade Son för att rädda den (Joh 3:16-17).

Så tillbaka till frågan i predikans början: För allmänmänskligt och därför för lite Jesus-tydligt? Om det är något som våra visitationsdagar och dagens evangelietext visar tydligt så är det att min fråga är felställd. Det är just mitt i den allmänmänskliga stökigheten som Jesus står och frågar: "Inte vill väl ni också ge er iväg?" Jesus är mitt ibland oss och vädjar: Stå kvar, stanna kvar – också när ni hör outhärdliga berättelser. Lyssna färdigt också där det inte går att stå ut! Det låter omöjligt. Det är omöjligt för en ensam människa. Men tillsammans, som en gemenskap kan vi. För redan i dopet har vi berörts av Guds räddande hand och levande ord. När Jesus ber oss att stå kvar med honom och frågar "Inte vill väl ni också gå er väg?" kan vi med Petrus svara: "Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord."

Tack för rika dagar tillsammans med er. Må Guds nåd och välsignelse fortsätta att skapa liv och rörelse i Danmark-Funbo församling!